

YOGA: Misterul de dincolo de minte

Osho

Traducere:
Larisa Andrei

EDITURA MIX
CRISTIAN 2016

CUPRINS

Prefață.....	vii
Capitolul 1 Abandonează-te.....	1
Capitolul 2 Doar conștientizarea	31
Capitolul 3 Centrul și periferia	71
Capitolul 4 Omul este o călătorie	103
Capitolul 5 Minte pură.....	135
Capitolul 6 Omul este grăbit.....	163
Capitolul 7 Dincolo de această minte	195
Capitolul 8 Când ești pregătit.....	257
Capitolul 9 Căderea idioților	257
Capitolul 10 Seriozitatea: boala egoului	293
Despre autor.....	325
Centrul internațional de meditație Osho	328
Alte cărți de Osho.....	331

Prefață

Mintea nu este un lucru, ci un eveniment. Un lucru conține substanță; un eveniment este un proces. Un lucru este asemeni unei pietre; un eveniment este asemeni unui val: există, dar existența lui nu este substanțială. Este asemeni interacțiunii vântului cu apa oceanului, un proces, un fenomen.

Acesta este primul lucru care trebuie înțeles: mintea este un proces, asemeni unui val sau unui râu, nu conține substanță. Dacă ar conține substanță, nu s-ar putea dizolva. Neavând însă substanță, ea poate să dispară fără să lase nicio urmă. Când un val dispare în ocean, rămâne ceva în urma lui? Nu rămâne nimic. Înțelepții spun că mintea este ca o pasăre în zbor: nu lasă urme pe cer. Pasărea zboară fără să lase urme.

Mintea este un proces. De fapt, mintea nu există. Există numai gânduri care se succed atât de rapid, încât le percepem ca pe o continuitate. Vine un gând, apoi altul și altul și așa mai departe. Intervalul dintre două gânduri este atât de scurt, încât nu-l putem sesiza. Gândurile par legate între ele, le percepem ca pe o continuitate și din această cauză credem că mintea există. Dar mintea nu există. Sunt doar gânduri, electroni în mișcare, fără substanțialitate.

Gândurile sunt electronii minții. Întocmai ca o mulțime... O mulțime există într-un sens; în alt sens, nu există. Nu există decât indivizii, dar când mai mulți indivizi se strâng laolaltă, se creează sentimentul că mulțimea are unitate. O națiune există într-un sens; în alt sens, nu există. Există ființe individuale. Indivizii sunt electronii națiunii, ai comunității, ai mulțimii.

Gândurile există; mintea, nu. Mintea este numai o aparență. Iar atunci când o privești în profunzime, mintea dispare. Descoperiți că există gânduri, dar nu descoperiți nicio minte. Când mintea a dispărut și constatați că nimic altceva nu există, doar gânduri individuale, primiți instantaneu multe răspunsuri. Primul este acela că gândurile sunt asemeni norilor. Vin și se duc – voi sunteți cerul. Când mintea nu există, percepeți detașarea de gânduri. Gândurile vin și se duc, precum norii pe cer sau precum vântul printre copaci. Gândurile trec prin voi și acest lucru este posibil pentru că sunteți o vastitate goală. Nu întâlnesc niciun obstacol, nicio piedică. Nu există niciun zid care să le oprească.

Nu sunteți înconjurați de ziduri. Cerul vostru este deschis la infinit; gândurile vin și se duc. Iar atunci când începeți să simțiți că gândurile trec și voi sunteți martorul care le observă, ați dobândit controlul asupra minții...

Osho

1

Abandonează-te

*De asemenea, meditează asupra cunoașterii
care se manifestă în timpul somnului.*

*De asemenea, meditează asupra tuturor obiectelor
și ființelor care îl atrag.*

*Astfel, yoghinul devine stăpânul tuturor obiectelor
meditației, de la nivel infinitezimal la infinit.*

Omul doarme aproape o treime din viață, în jur de douăzeci de ani. Cu toate acestea, timpul dedicat somnului este teribil de neglijat. Nu se gândește nimeni la el, nu meditează nimeni asupra lui. Acest fapt se întâmplă din cauză că omul este preocupat mai ales de mintea conștientă.

Mintea are trei dimensiuni. Așa cum materia are trei dimensiuni, și mintea prezintă aceeași structură tridimensională. O dimensiune este conștientul, a doua dimensiune este inconștientul, iar a treia este supraconștientul. Cele trei dimensiuni alcătuiesc mintea, după cum și materia este alcătuită tot din trei dimensiuni. Acest lucru este posibil din cauză că, în profunzime, și mintea este tot materie sau, mai corect spus, și materia este tot minte. Existența este unică.

Mintea este materie subtilă; materia este minte groșieră. Omul obișnuit trăiește într-o singură dimensiune – cea conștientă. Somnul și visele aparțin domeniului inconștientului. Meditația și extazul aparțin domeniului supraconștientului, iar starea de veghe și gândirea aparțin conștientului. Vom analiza în detaliu fenomenul minții.

Primul lucru care trebuie avut în vedere este acela că mintea are structura unui aisberg: cea mai mare parte se

află dedesubt. Putem percepe doar o mică parte, o zecime din întreg. Celelalte nouă zecimi sunt ascunse în adânc. În mod obișnuit, ele nu pot fi percepute, decât dacă ne deplasăm în profunzimile ființei. Dar reprezentarea aceasta se referă doar la două dimensiuni ale minții. Mai există o a treia dimensiune: acea parte a aisbergului care se evaporă și devine un mic nor călător pe cer. Este dificil să pătrundem în inconștient, dar și mai dificil, aproape imposibil, este să atingem norul – aisbergul în stare de vapori.

De aceea este atât de dificilă meditația. De aceea starea de *samadhi*¹ este dorită cu atâta ardoare. Este nevoie de întreaga energie a omului, de devoțiunea lui totală, pentru a se produce acea mișcare pe verticală care face posibilă apariția stării de supraconștiință, volatilă ca un nor. Acum se manifestă conștientul. Mă ascultați într-o stare aparținând dimensiunii conștiente. Dacă vă gândiți la ce vă spun și vă angajați într-un dialog interior în legătură cu cele auzite, asemănător unui discurs în desfășurare înlăuntrul ființei voastre, atunci se manifestă mintea conștientă.

Dar puteți să mă ascultați și fără să vă gândiți, într-o stare de iubire profundă, inimă în inimă cu mine, fără să verbalizați și fără să analizați dacă ce vă spun este bine sau rău. Puteți să nu faceți nicio evaluare, doar să mă ascultați cu profundă iubire, punându-vă în repaus mintea și ascultându-vă inima bătând de bucurie. Cel care ascultă în acest fel este inconștientul. Cuvintele mele vă merg atunci direct la rădăcinile ființei.

Al treilea mod în care mă puteți asculta este la nivel supraconștient. În acea stare, până și iubirea este

---

¹ Stare de extaz divin, în care se produce fuziunea cu Sinele individual (Atman). (n.trad.)

percepută ca o perturbare – foarte subtilă, totuși o perturbare a stării de absență totală a gândurilor și a sentimentelor. În acea stare, sunteți pur și simplu un abis, un gol nesfârșit. În acel gol sunt absorbite cuvintele mele și ceea ce sunt. Atunci mă ascultați la nivel de supraconștiință.

Acestea sunt cele trei dimensiuni ale minții. În stare de veghe, trăiți la nivel conștient: lucrați, gândiți, faceți tot felul de lucruri. Apoi adormiți și mintea conștientă nu mai funcționează, se odihnește. Începe să funcționeze un alt nivel al minții – cel inconștient. Atunci nu mai puteți să gândiți, dar puteți să visați. În timpul nopții, se succed în jur de opt cicluri de vis. Sunt numai câteva momente în care nu visați. În tot restul timpului, visați încontinuu.

Patanjali spune:

*De asemenea, meditează asupra cunoașterii
care se manifestă în timpul somnului.*

Adormiți și vi se pare că somnul este un soi de absență. Dar nu este așa: somnul are propria lui prezență. Somnul nu este numai negarea stării de veghe. Dacă ar fi doar atât, nu ar exista nimic la care să meditați. Somnul nu este asemeni întunericului – absența luminii. Nu, somnul are propria lui pozitivitate. Există tot atât cât starea de veghe. Iar atunci când vi se vor revela prin meditație misterele somnului, veți constata că nu există nicio distincție între starea de veghe și somn. Fiecare stare își are existența sa proprie. Somnul nu este doar odihna după efortul depus în starea de veghe; este o activitate diferită a minții – aceea de a visa.

Visul este o activitate tulburătoare, cu mult mai puternică decât gândirea, cu mult mai plină de semnificație,

deoarece ea aparține unei părți mai profunde a ființei. Când adormiți, mintea care a lucrat întreaga zi este oboșită, extenuată. Dar este vorba de o parte minusculă a minții, o zecime din ea. Prin comparație, inconștientul este de nouă ori mai mare și mai puternic, reprezentând nouă zecimi. Iar dacă îl comparați cu supraconștientul... Comparația nu este posibilă, pentru că supraconștientul este infinit, omnipotent, omniprezent și omniscient. Supraconștientul este dumnezeirea. Conștientul este foarte mic chiar și în comparație cu inconștientul. Obosește și are nevoie de refacere, așa că la un moment dat încetează să funcționeze. O activitate diferită și tulburătoare începe atunci: visul.

De ce este neglijat? Pentru că mintea a fost învățată să se identifice cu partea ei conștientă, astfel încât credeți că în timp ce dormiți, încetați să mai fiți. De aceea somnul este văzut ca o mică moarte. Pur și simplu nu vă puneți problema ce se petrece în somn. Patanjali spune: „Meditază asupra somnului și multe lucruri ți se vor revela în profunzimile ființei tale.”

Vă va lua ceva timp până vă veți obișnui să intrați în starea de somn fiind perfect conștienți, deoarece voi nu sunteți conștienți nici în stare de veghe. De fapt, sunteți la fel de adormiți chiar și când sunteți treji. Mergeți precum somnambului, nu sunteți niciodată treji cu adevărat. Doar fiindcă țineți ochii deschiși nu înseamnă că sunteți treji. Trezirea înseamnă să fiți perfect conștienți de tot ceea ce faceți, de tot ce se întâmplă în fiecare moment. Să fiți pe deplin conștienți de cele mai mici gesturi, chiar și gestul banal de a mișca mâna. Este un gest pe care îl puteți face mecanic, ca niște roboți. Nu sunteți conștienți că se petrece ceva cu mâna voastră. Nici măcar nu ați

mișcat-o voi, s-a mișcat singură, de vreme ce gestul a fost inconștient. Din cauza aceasta vă este atât de greu să fiți conștienți în somn.

Dar se poate încerca... Primul lucru pe care trebuie să-l exersați este următorul: în timp ce sunteți treji, încercați să fiți cât se poate de conștienți, deoarece acesta este punctul de plecare. Când mergeți pe stradă, mergeți conștient, ca și cum ați face un lucru foarte important. Chiar este foarte important. Fiecare pas trebuie făcut cu atenția perfect focalizată. Numai după ce veți reuși să vă mențineți atenția trează în starea de veghe, veți putea să fiți conștienți și în timpul somnului. În momentul acesta, atenția voastră este foarte slabă. Imediat ce mintea conștientă încetează să funcționeze, bruma de atenție pe care o aveți dispăre ca o încrețitură pe suprafața apei. Nu are energia necesară să se mențină, este foarte, foarte slabă, ca o licărire, ca un fenomen de tensiune zero.

Trebuie să-i oferiți mai multă energie, atât cât este necesar pentru ca în momentul în care mintea conștientă se oprește, conștiința să aibă o manifestare de sine stătătoare. Atunci veți putea practica somnul conștient. Dar lucrul acesta se poate petrece numai dacă și celelalte acțiuni sunt îndeplinite în stare de perfectă conștientă – mersul, mâncatul, somnul, baia. Tot ce faceți în timpul zilei, absolut toate activitățile trebuie să fie privite ca o ocazie pentru a vă antrena atenția. Activitatea în sine devine un aspect secundar: primează atenția cu care este îndeplinită. În felul acesta, noaptea, când toate activitățile de peste zi încetează, continuați să rămâneți conștienți. Conștiința se manifestă ca un observator: „Da, corpul a adormit și, treptat, se relaxează.” Nu verbalizează, doar observă. Unul după altul, gândurile

dispar. Conștiința va observa intervalul dintre gânduri. Treptat, lumea se îndepărtează. Conștiința se deplasează către profunzimile ființei, în zona inconștientului. Dar ca să rămâneți conștienți pe tot parcursul nopții, trebuie să fiți conștienți în momentul în care adormiți. De aceea Patanjali spune: „Meditază asupra cunoașterii care se manifestă în timpul somnului.”

Somnul poate fi o sursă însemnată de cunoaștere, deoarece el este casa voastră cu comori, subsolul în care sunt depozitate multe vieți anterioare. Ați adunat multe comori acolo. Întâi trebuie să reușiți să vă mențineți conștiința trează în timpul stării de veghe. Apoi, fiind antrenată, conștiința va deveni atât de puternică, încât se va menține trează indiferent ce faceți. Mersul va fi conștient indiferent dacă îl îndepliniți în stare de veghe sau în stare de vis, nu va fi nicio diferență. Când veți adormi conștient pentru prima oară, veți descoperi cum întregul mecanism se schimbă. Veți putea să decelați momentul exact al trecerii din stare de veghe în stare de somn, acel moment când mintea conștientă dispare și pătrundeți într-un alt tărâm – este ca și cum ființa și-ar schimba viteza. Mai mult decât atât, între cele două trepte de viteze există un moment foarte scurt în care mecanismul este în poziție neutră, un moment de trecere. Treptat, veți deveni conștienți nu doar de schimbarea de pe o treaptă pe alta a mecanismului interior, dar și de momentul de trecere dintre cele două poziții – acel gol care oferă o primă experiență a stărilor de supraconștiință.

Când se produce trecerea de la mintea conștientă la zona inconștientă a minții, în acea fracțiune de secundă veți putea să experimentați supraconștiința. Dar acesta este un capitol mai îndepărtat al poveștii; deocamdată

ne mulțumim doar să-l amintim. În primul rând, trebuie să reușiți să deveniți conștienți de trecerea în inconștient. Acest fapt va aduce transformări spectaculoase în viețile voastre.

După ce veți putea să vă observați lucid visele, veți descoperi că ele sunt de cinci tipuri. Primul tip cuprinde visele reziduu. Mii de psihanaliști se limitează să studieze doar acest gunoi al minții. Este absolut inutil. Aceste vise apar doar pentru că în timpul zilei, în timp ce lucrați și îndepliniți felurite activități, acumulați reziduuri mentale. Este ca și cum corpul fizic s-ar umple de praf și ați avea nevoie de o baie ca să vă curățați. În același fel se murdărește și mintea. Nu aveți cum să-i faceți baie minții, de aceea ea este prevăzută cu un mecanism propriu de curățare, prin care îndepărtează praful pe care l-a acumulat. Visul, în acest caz, nu reprezintă altceva decât scuturarea prafului de pe minte – este primul tip de vise și el reprezintă cel mai mare procent din volumul total al viselor, circa 90%. Aproape 90% din vise sunt pur și simplu praf scuturat de pe minte, de aceea nu merită să le acordați prea multă atenție. Treptat, după ce veți exercita atenția și capacitatea de a rămâne conștienți, veți reuși să le deosebiți de alte vise.

Al doilea tip de vise sunt cele care reprezintă împlinirea unor dorințe. Omul are o mulțime de nevoi naturale, dar preoții și așa-ziii oameni religioși vă otrăvesc mințile spunând că nu aveți voie să vi le satisfaceți, cu toate că sunt necesități fundamentale ale ființei umane. Religia le condamnă și le interzice cu desăvârșire, obligându-vă să îndurați frustrarea care rezultă din neîndeplinirea lor. Ele însă nu dispar, ci reclamă să fie satisfăcute. Al doilea tip de vise se referă la împlinirea acestor dorințe. Ceea ce ați

reprimat din cauza preoților și a altora care vă otrăvesc mințile, revine în vis în încercarea minții de a găsi totuși o cale de împlinire.

Zilele trecute a venit la mine un tânăr – un om foarte sensibil, foarte simțitor – și mi-a spus: „Am venit să te întreb un lucru de care depinde întreaga mea viață. Părinții mă obligă să mă însor, iar eu nu văd niciun rost în a fi căsătorit. Am venit să te întreb: are oare vreun rost căsătoria? Să mă însor sau nu?”

I-am răspuns: „Când ți-e sete, te întrebi dacă are vreun rost să bei apă? Te gândești: ce să fac, să beau apă sau să nu beau? Nu contează dacă are vreun rost. Contează că ți-e sete. Poate că apa nu are niciun rost și nici băutul, dar este complet irelevant. Relevant este numai faptul că ți-e sete. Și chiar dacă bei, la un moment dat o să ți se facă sete iar. Minte ar putea să-ți spună: «Ce rost are să bei apă? Nu înseamnă nimic. Ți se va face iar sete. Este o rutină absolut lipsită de sens.»”

În felul acesta încearcă mintea conștientă să domine întreaga ființă, întrebând dacă lucrurile au rost, fiindcă rostul, semnificația sunt domeniul ei. Inconștientul nu cunoaște vreun rost. El știe foamea, setea, necesitățile; nu știe rosturi. De fapt, viața în sine nu are rost. Dacă l-ați căuta, ați ajunge să vă sinucideți.

Viața nu are niciun rost, ea pur și simplu există. Existența ei este atât de frumoasă, fără a avea vreun rost, încât nici nu este necesar să aibă vreunul. Ce rost are existența unui copac? Sau a soarelui care răsare în fiecare dimineață? Sau a lunii care luminează noaptea de noaptea? Care este rostul unui pom care înflorește? Care este rostul cântecului păsărilor dimineața, al curgerii unui râu, al valurilor? Ce rost au valurile care tulbură oceanul și mișcă

pietrele din loc – încă o dată și încă o dată și încă o dată?
Ce rost au?

Rostul nu este o calitate a întregului. Întregul are o existență atât de frumoasă tocmai fiindcă nu are vreun rost. De fapt, dacă întregul ar avea rost, nici nu ar mai fi atât de frumos, pentru că rostul rezultă din calcul, rostul înseamnă viclenie, motivație, divizare: lucrul acesta înseamnă ceva, celălalt nu înseamnă nimic; lucrul acesta este important, celălalt este mai puțin important. Întregul există fără distincții. Totul este frumos la modul absolut, nu pentru că are vreo semnificație; este frumos pentru că este. Nu trebuie să existe un scop.

Așa că i-am spus tânărului: „Dacă te întrebi ce rost are, pui întrebarea greșită și răspunsul te va conduce pe un drum greșit.” În felul acesta au devenit preoții atât de puternici: voi puneți întrebări greșite, iar ei vă oferă răspunsuri greșite. I-am spus: „Observă-ți ființa. Ai nevoie de o femeie ca să te împlinești? Tânjești cu întreaga ta ființă după iubire – pentru că iubirea este o foame, o sete. Simți că te mișcă trecerea unei femei frumoase? Simți deodată un val, o schimbare în tine, ca și cum ai fi cuprins de ceva invizibil? Sau nu simți nimic? Treci mai departe ca și cum nu ai întâlnit femeia aceea frumoasă?”

Dacă întâlnești pe stradă o femeie frumoasă și treci mai departe ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat – și chiar nu s-a întâmplat, prezența ei nu a ridicat valuri în tine, nici măcar o încrețitură la suprafață – atunci nu ai de ce să te căsătorești. Dar nu te întreba dacă are rost căsătoria. Dacă te mișcă prezența acelei femei, dacă grăbești pasul, dacă începi să fredonezi o melodie, dacă nu-ți poți lua ochii de la ea sau, dimpotrivă, eviți să o privești, dacă ceva din toate aceste lucruri ți se întâmplă sau altele

asemănătoare... Nu este relevant dacă grăbești pasul mergând în aceeași direcție cu acea femeie sau o iei la fugă în direcția opusă; chiar nu contează cum reacționezi. Important este că în tine s-a petrecut ceva, a apărut o nevoie și acea nevoie trebuie satisfăcută. De aceea există o nevoie: ca să fie satisfăcută. Va veni vremea când va trece pe lângă tine o femeie frumoasă și tu n-o vei observa. Și acest lucru este bun, dar și alternativa este la fel de bună.

Totul este sacru, totul este sfânt. Există un timp al iubirii și un timp al transcenderii ei. Există un timp în care o relație te împlinește și un timp când descoperi că este la fel de frumos și de plăcut să fii tu cu tine. Totul este frumos.

Dar omul trebuie să-și observe nevoia, nu înțelesul ei. „Înțelesul” aparține minții conștiente, „nevoia” vine din inconștient. În acest fel se produc visele de al doilea tip: vă reprimați nevoile, apoi mintea caută împlinirea lor în vis. Oamenii nu se căsătoresc din cauză că au fost intoxicați de marea literatură, mintea le-a fost otrăvită de marii gânditori. Aceștia le-au plantat în minte modele care îi împiedică să mai fie deschiși față de existență, filozofii i-au orbit. În acest fel își reprimă oamenii nevoile. Ele însă nu dispar; vor ieși la iveală sub forma visului, fiindcă inconștientul este complet ignorant într-ale filozofiei. El nu cunoaște rosturi și înțelesuri. Inconștientul știe doar un singur lucru: că acea nevoie a ființei trebuie să fie satisfăcută.

Inconștientul forțează satisfacerea nevoii în vis. Acesta este al doilea tip de vise – foarte importante și demne de a medita asupra lor pentru a înțelege ce vrea inconștientul să vă comunice, și anume: „Nu fi prost! Vei suferi dacă vei proceda așa. Nu-ți înfometa ființa. Nu te comporta ca un sinucigaș, nu-ți ucide nevoile firești.”

Rețineți: dorințele aparțin minții conștiente, nevoile aparțin inconștientului. Distincția este foarte, foarte importantă și trebuie să fie bine înțeleasă.

Dorințele aparțin minții conștiente. Inconștientul nu are nicio dorință, nu-l preocupă dorințele. Ce este o dorință? Este rezultatul gândirii, învățării, condiționării.

Poți să fii președintele țării: inconștientului nu-i va păsa. Nu-l interesează să fie președintele țării, ci să fie satisfăcut în unitatea sa organică. Mentea conștientă însă spune: „Fii președinte!” Ca să devii președinte, va trebui să sacrifici femeia – iată sacrificiul. Va trebui să-ți neglijezi corpul – alt sacrificiu. Să-ți sacrifici odihna – sacrificiu. Impulsul de a deveni președintele țării sau de a aduna averi nemăsurate aparține minții conștiente. Inconștientul nu știe ce este aceea bogăție. El știe numai ce este natural. Societatea nu-l influențează; este asemeni păsărilor și animalelor. Sau asemeni copacilor. Inconștientul nu este condiționat de societate, de politicieni. El rămâne pur.

Fiți atenți la al doilea tip de vise și meditați asupra lor. Prin ele vi se comunică de ce anume are nevoie ființa voastră. Satisfaceți-vă acele nevoi și nu dați atenție dorințelor. Dacă vreți să fiți beatifici, dați curs nevoilor firești și nu vă bateți capul cu dorințele. Dacă vreți să fiți nefericiți, reprimați-vă nevoile firești și urmați-vă dorințele.

Din cauza aceasta ați ajuns să vă simțiți nefericiți. Este simplu. Este foarte simplu de înțeles cum puteți fi beatifici sau nefericiți. Omul care își ascultă nevoile și le dă curs curgând cu ele așa cum curge râul către ocean... Râul nu se întreabă dacă să curgă spre est sau spre vest, ci își găsește drumul pur și simplu. Est sau vest, nu are nicio importanță. Râul care se varsă în ocean nu cunoaște nicio dorință. El își cunoaște doar nevoia. Iată de ce animalele

par atât de fericite – cum adică, nu au nimic și sunt totuși fericite? – și de ce oamenii, care posedă atât de multe lucruri, sunt atât de nefericiți. Animalele vă întrec în frumusețe și în beatitudine. Cum este posibil? Este posibil pentru că animalele nu au o minte conștientă care să le manipuleze inconștientul. Nu sunt divizate.

Visele de al doilea tip vă revelează foarte multe lucruri despre ființa voastră. Pe măsură ce le conștientizați, începeți să vă schimbați comportamentul, modelele de viață. Ascultați-vă nevoile, ascultați-vă inconștientul. Și rețineți: inconștientul are întotdeauna dreptate, pentru că el exprimă înțelepciunea ancestrală. Ați existat de milioane de ori înainte.

Conștientul aparține acestei vieți. Este rezultatul educației dobândite în școli și universități, în familie și în societatea în care întâmplător v-ați născut. Inconștientul însă este purtătorul experienței acumulate în toate viețile voastre anterioare. El a acumulat experiență de pe vremea când erați o piatră, un copac, un animal – în el se află tot trecutul vostru. Inconștientul este tulburător de înțelept, în timp ce conștientul este îngrozitor de limitat – și nici nu are cum să fie altfel, de vreme ce conștientul este rezultatul acumulărilor din această viață, atât de mic, atât de neexperimentat, atât de infantil. Inconștientul este înțelepciunea eternă. Ascultați-l.

Întreaga psihanaliză occidentală se preocupă exclusiv de visele de al doilea tip și încearcă să vă schimbe viața în acord cu acestea. Psihanaliza a ajutat foarte mulți oameni. Are limitările ei, totuși a fost de un real ajutor, pentru că, cel puțin sub aspectul receptivității față de visele de al doilea tip, a reușit să le facă oamenilor viața mai relaxată, mai puțin tensionată.

Și mai sunt visele de al treilea tip. Aceste vise conștiinței mesaje ale supraconștiinței. Visele de al doilea tip transmit mesajele inconștiinței. Visele de al treilea tip sunt foarte rare, deoarece omul a pierdut complet contactul cu supraconștiința sa. Cu toate acestea, ele apar uneori, fiindcă aveți totuși o supraconștiință. Poate că a devenit un nor călător pe cer, poate că s-a evaporat și s-a dus foarte departe, dar ea este totuși ancorată în ființa voastră.

Comunicarea cu supraconștiința se produce foarte rar. O percepeți numai atunci când sunteți foarte, foarte alerți. Altminteri, mesajele supraconștiinței se pierd în praful de care se debarasează mintea prin intermediul visului sau se rătăcesc printre încercările ei de a găsi împlinirea unor nevoi neîmplinite – lucruri făcute pe jumătate, reprimite. Se pierd. Dar atunci când deveniți foarte conștienți, aceste mesaje sunt ca diamantele strălucitoare, cu totul și cu totul diferite de orice altceva.

Când simțiți că trăiți experiența unui vis venind din supraconștiință, observați-l, meditați asupra lui, fiindcă acela este un vis călăuzitor. El vă va conduce către maestrul vostru, vă va indica modul de viață care vi se potrivește cel mai bine, vă va conduce către disciplina corectă. Acel vis va deveni ghidul vostru profund. Cu ajutorul conștiinței, puteți să găsiți un maestru, dar acela nu va fi mai mult decât un profesor. Cu ajutorul inconștiinței, puteți de asemenea să găsiți un maestru, dar acela nu va fi mai mult decât o ființă iubită – vă veți îndrăgosti de o anumită personalitate, de un anume tip de om. Numai supraconștiința vă poate conduce către adevăratul maestru, cel hărăzit vouă, care nu este un simplu profesor. Nu vă va cuceri cu ceea ce spune, cu ceea ce este. Dimpotrivă, supraconștiința vă va călăuzi către înțelegerea felului în

care acel om se potrivește necesităților voastre spirituale, vă va oferi posibilitatea de a evolua sub îndrumarea lui, veți simți că el este solul vostru fertil.

Și mai sunt visele de al patrulea tip, care vin din viețile anterioare. Nu sunt foarte rare, ele apar adeseori, dar există atâta confuzie în interiorul vostru, încât rareori le puteți distinge. Nu sunteți treziți ca să le puteți distinge de celelalte vise.

În Orient se insistă mult asupra viselor de al patrulea tip, deoarece ele ajută la înțelegerea fenomenului reîncarnării. Pornind de la aceste vise, se ajunge treptat la conștientizarea vieților anterioare. Cu ajutorul lor, se poate realiza un salt înapoi în timp. Din momentul în care vă puteți aminti, fie și într-un vis, cine ați fost într-o viață anterioară, multe lucruri se pot schimba în viața voastră prezentă: unele vor deveni neînsemnate, iar altele vor căpăta un înțeles nebănuit. Întregul model al vieții voastre actuale se va schimba, *gestalt*-ul vostru se va schimba.

Din cauză că ați adunat averi nemăsurate într-o altă viață, ați murit ca cei mai bogați oameni din țară, dar săraci ca niște cerșetori pe dinăuntru... Constatați că faceți din nou aceeași greșeală și atunci *gestalt*-ul vostru se schimbă. Dacă vă puteți aminti faptele voastre trecute și toată deșertăciunea pe care v-au adus-o, dacă puteți revedea acele vieți, multe la număr, în care ați repetat mereu și mereu aceeași greșeală – ați rămas înțepeniți ca acul unui vechi gramofon, repetând la nesfârșit aceeași bucată de cântec, începând mereu la fel și sfârșind invariabil în același punct, în care se încheie un cerc vicios – dacă puteți să vă amintiți fie și câteva din acele vieți, veți fi deodată surprinși de faptul că nu ați încercat nici măcar o dată ceva nou. Ați acumulat din nou și din nou bogății, ați

încercat din nou și din nou să deveniți politicieni puternici, v-ați bucurat din nou și din nou de notorietate, v-ați îndrăgostit și ați trăit din nou și din nou aceeași nefericire în dragoste... Cum să mai rămâneți la fel după ce conștientizați repetiția? Viața voastră actuală se va transforma subit. Nu aveți cum să rămâneți aceiași.

Din acest motiv, oamenii se preocupă de milenii în Orient să găsească o cale ca să întrerupă ciclul nașterii, al morții și al renașterii: „Cum să opresc roata vieții și a morții? Este mereu la fel. Pare să fie aceeași poveste reluată mereu, la infinit.” Dacă nu o cunoști, ți se pare că faci lucruri noi și ești atât de încântat! Pot vedea la voi că faceți aceleași și aceleași lucruri.

Nu este nimic nou în viață. Totul se învâрте ca o roată, mereu la fel. Vi se pare interesant pentru că uitați sistematic trecutul, dar odată ce vi-l amintiți, interesul dispare. Amintirea vieților trecute este începutul renunțării la lume, *sannyasa*.

Sannyas este efortul de a vă debarasa de *samsara*². Este efortul de a ieși din ciclul vieții și al morții. Este momentul când vă spuneți vouă înșivă: „Destul! Nu voi mai participa la acest nonsens. Gata, am terminat.” *Sannyasa* este lepădarea totală de aceste cicluri – nu în societate, ci în interiorul vostru, acolo unde se învâрте roata vieții și a morții. Acestea sunt visele de al patrulea tip.

Și, în fine, mai sunt visele de al cincilea tip. Cele de al patrulea tip reprezintă o întoarcere în viețile trecute; cele de al cincilea tip sunt incursiuni în viitor. Sunt rare, foarte rare. Numai uneori, când sunteți foarte, foarte receptivi,

---

² Ciclul indefinit de morți și renașteri succesive, de care omul nu se poate elibera decât prin realizarea Sinelui. (n.trad.)

deschiși și flexibili, trecutul și viitorul își arată umbrele și se reflectă în voi. Dacă deveniți conștienți în vis, într-o bună zi veți realiza și ce posibilități vi se deschid: viitorul vă privește din interiorul vostru. Doar deschideți o ușă și comunicați cu viitorul.

Acestea sunt cele cinci tipuri de vise. Psihologia modernă înțelege numai visele de al doilea tip. Psihologia rusă înțelege numai visele de primul tip. Celelalte trei tipuri de vise sunt aproape necunoscute, dar yoga le înțelege pe toate.

Dacă veți dobândi prin meditație conștiința în starea de vis, în ființa voastră se vor produce multe transformări. Prima va fi aceea că pe măsură ce deveniți tot mai conștienți în vis, veți fi din ce în ce mai puțin convinși de realitatea stării de veghe. Hindușii spun că lumea este un vis. În ce vă privește, se manifestă exact opusul: sunteți atât de convinși de realitatea lumii în starea de veghe, încât și când visați vi se pare că totul este la fel de real. Nimeni nu are impresia, în timp ce visează, că visul lui este ireal. Totul pare perfect în vis, absolut real. Dimineața veți spune, desigur, că n-a fost decât un vis, dar cine face afirmația aceasta nu știe despre ce vorbește, pentru că este o altă minte – o minte care nu a fost de față atunci când ați visat, ci doar a auzit niște zvonuri. Este mintea conștientă care s-a trezit dimineața și vă informează că n-a fost decât un vis, fără să aibă habar ce a fost. Și-atunci de ce vorbește? Ea nu a fost acolo, doar a auzit unele lucruri. Este ca și cum ați dormi și ați auzi prin somn fragmente dintr-o discuție pe care cineva o poartă în apropiere, suficient de tare încât să răzbată până la voi câte un cuvânt, într-o amestecătură de impresii.

Așa se întâmplă: cât timp inconștientul acționează cu febrilitate și creează vise, conștientul doarme și aude

prin somn fragmente disparate. Dimineața se trezește și spune: „Nu-i adevărat, n-a fost decât un vis.” Dar în timp ce visați, aveți impresia că totul este cum nu se poate mai real. Chiar și cele mai absurde lucruri par reale, oricât de ilogice ar fi, pentru că inconștientul nu cunoaște nicio logică.

În vis, mergeți pe o stradă și vedeți că vine un cal. Deodată, calul nu mai este cal, ci soția. Minte care produce visul nu reacționează în niciun fel. Nu spune: „Cum este posibil să se transforme calul în nevastă-mea?” Nu vede nicio problemă în această transformare, nu are nicio îndoială. Inconștientul nu are îndoieli. El crede chiar și cele mai absurde lucruri; sunteți convinși mereu că ce trăiți este real.

Pe măsură ce deveniți conștienți în vis, se produce exact opusul: realizați că visele nu sunt reale, că nimic nu este real, totul este doar un joc al minții, o psihodramă. Voi sunteți pe scenă, voi sunteți actorii, voi sunteți autorul, voi sunteți regizorul, voi sunteți producătorul și tot voi sunteți și publicul – nimeni altcineva nu se mai află acolo, totul este creația minții voastre. Odată ce conștientizați acest lucru, când vă treziți, veți privi lumea așa-zis reală cu alți ochi. Veți constata că aceasta și-a schimbat calitatea. Realizați că nu este cu nimic diferită de cea din vis: este tot un vis, la scară mai mare.

Hindușii numesc lumea aceasta *maya*, iluzia, visul, jocul minții. Ce vor să spună? Că lumea nu este reală? Nu, nu este ireală, dar în momentul în care este percepută prin intermediul minții, fiecare își creează o lume a lui proprie, ireală. Noi nu trăim în aceeași lume; fiecare trăiește în lumea lui. Sunt tot atâtea lumi câte minți care o percep. Când hindușii spun că lumea este *maya*, ei spun că realitatea asociată cu mintea au ca rezultat *maya*. Noi nu cunoaștem

realitatea așa cum este. Noi cunoaștem realitatea prin intermediul minții, adică *maya*, iluzia. Numai atunci când omul este pe deplin trezit spiritual, când devine un *buddha*, poate să cunoască realitatea fără intervenția minții. Atunci i se revelează adevărul ultim, *Brahman*. Când intervine mintea, totul devine un vis, pentru că mintea creează vise. În absența minții, nimic nu poate deveni vis, ci rămâne limpede precum cristalul. Mintea este ca o oglindă, în care se reflectă lumea. Lumea percepută este reflexia în oglindă. O reflexie nu are cum să fie reală. O reflexie rămâne o reflexie. Când oglinda nu mai există, dispare și reflexia. În acel moment poate fi contemplată realitatea.

Într-o noapte cu lună plină, luna se reflectă în oglinda nemișcată a lacului și voi încercați să o prindeți... Este ceea ce fac oamenii vieți la rând: încearcă să prindă luna reflectată în apele liniștite ale lacului. Și bineînțeles că nu reușesc – nu au cum să reușească, nu este posibil. Trebuie să renunțe să se uite în lac și să-și îndrepte privirile în direcția opusă. *Acolo* se află luna.

Mintea este lacul în care lumea se reflectă și devine o iluzie. Nu este nicio diferență între faptul că visați cu ochii închiși sau deschiși. Atâta timp cât intervine mintea, tot ce vi se întâmplă este vis. Aceasta va fi prima revelație pe care o veți avea dacă veți medita asupra visului.

A doua revelație va fi aceea că puteți fi martorii visului care se petrece sub ochii voștri. Nu mai sunteți o parte a minții, pentru că ați transcens-o. Sunteți în minte, dar nu o parte a ei. Priviți prin minte, dar nu sunteți mintea. O folosiți, dar nu vă identificați cu ea. Deodată vă descoperiți martorii minții – nu mai sunteți mintea. Starea de martor este realizarea ultimă. Din acel moment, fie că este vorba de „visul în somn”, fie că este vorba de „visul